

A A R H U S T E A T E R

AARHUS TEATER

Sæsonen 1965-66

Johannes Allen

Operation Charlie

Aftenens stykke er den anden danske urpremiere på Aarhus Teater i denne sæson – under Aarhus-festugen i september opførtes »En Kvinde er en Straf« af den debuterende dramatiker Leif Petersen, og i aften står Johannes Allens nye skuespil »Operation Charlie« på plakaten.

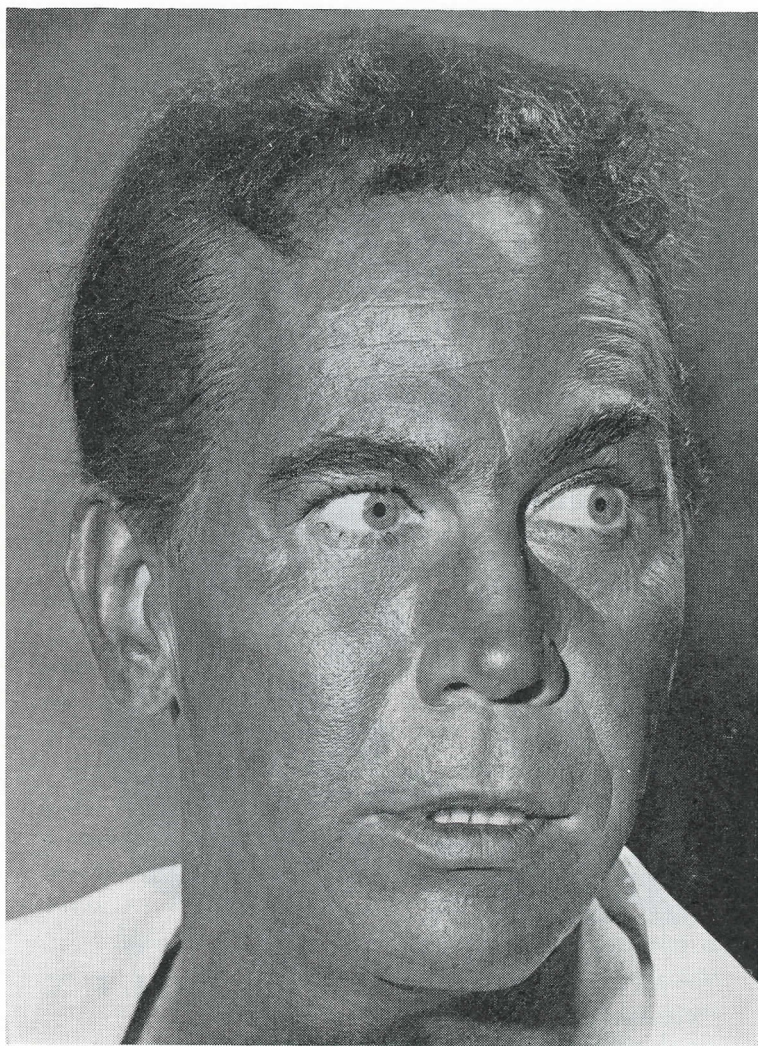
Johannes Allen er født den 16. maj 1916 i København og kom efter studentereksamen i 1935 fra Østersøgades gymnasium i smedelære. Men han havde skrivekløe i fingrene og rejsefeber i blodet; i 1937 brød han af og tog til Paris, hvor han ernærede sig som korrespondent til Berlingske Tidende. I 1939 rejste han til USA, hvor han vagabon-

derede sig gennem tilværelsen. Sin journalistiske virksomhed fortsatte han; fra 1945 til 1949 var han således knyttet til Politiken, fra 1949 free-lance-journalist. I 1947 og 1962 var Johannes Allen på ny i Amerika, og ind imellem har han rejst i bl. a. Skotland, Holland, Tyskland, Belgien, Frankrig og Spanien.

Johannes Allen debuterede som forfatter i 1941 med romanen »*Det bor i os alle*«. Allerede debutbogen pegede hen mod den bane i forfatterskabet, som Johannes Allen skulle komme til at følge: en stribe af film, skuespil og hørespil, flere af dem først formet som roman, men i en episk digtning, hvor dialogen er det væsentligste – så at sige lige til at overføre til scenen eller omsætte til filmstrimlen.

Medens debutbogen – den blev filmatiseret under titlen »*John og Irene*« med Bodil Kjer og Ebbe Rode i hovedrollerne – bærer præg af Allens ophold i USA og også i dens lidt hårdkogte form peger hen mod 30'ernes amerikanske litteratur, har Allen i sine senere bøger valgt et mere hjemligt miljø som i den samfundssatiriske »*Frihed, Lighed og Louise*« (1943) og »*Ung Leg*« (1956) med dens afslørende billede af en flok »Hellerupungdom«. Både som film og som roman hævder »*Ung Leg*« (oversat til 15 sprog) sig højest i Johannes Allens forfatterskab. Selv stod han i øvrigt for første gang som instruktør ved filmatiseringen – den kom samme år som bogen – og i hovedrollerne så man det da purunge skuespillerpar Ghita Nørby og Frits Hel-muth, og den blev en af de få internationale filmsuccesser, som dansk film kan notere sig.

Det kriminalistiske, som Allen anslog i »*Det bor i os alle*«, har han videreført i flere film, således »*Nålen*« (1950) om narkotikasmuglere og »*Taxa K 1640 efterlyses*« (1955). Også det socialpædagogiske har han beskæftiget sig med,

Gyrð Lofqvist som Sammy Beat i »Operation Charlie«

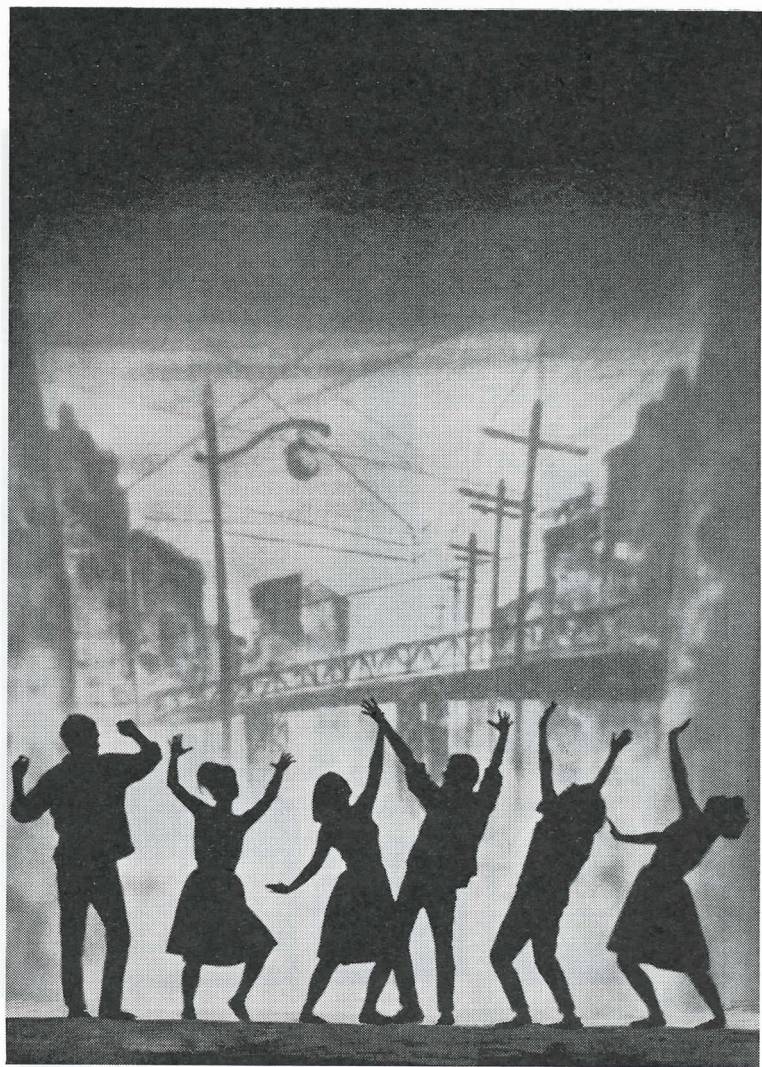
f. eks. »*Café Paradis*« (1950) og »*Farlig Ungdom*« (1953). Begge de to sidstnævnte film tilkendtes »Filmmedarbejder-nes Pris« som årets bedste danske film. Men fremfor noget er det de unges problemer i efterkrigstidens Danmark, som har inspireret hans forfatterskab. Efter »*Ung Leg*« fulgte filmene »*Natlogi betalt*« (1957) om »amerikanerpigerne«, og »*Pigen i Søgelyset*« (1959), hvor det er teen-ager-idolet og jagten efter popularitet som »skønhedsdronning«, han retter sin afslørende projektør imod, medens han i »*Gymnasie-pigen*« (1960) søger at belyse »Ullabella«-problemet påny.

Også sine evner som humorist har han vist tydeligt bl. a. i filmene »*Vejrhanen*« (1952) og »*Guld og grønne Skove*« (1958).

I 1946 udsendte han novellesamlingen »*En letbenet Dame*«, og en række hørespil har vist ham som en fin og følsom dramatiker: »*Alt for Marie*«, »*Hr. Adam smiler*«, »*Pas på Bruden*« og »*For egen Domstol*« (1964). I 60'erne fulgte et par lettere romaner »*I disse skønne Tider*« og »*Det ærede Medlem*«, som begge var at betragte som en slags »pauseromaner« inden hans sidste nye humoristiske roman »*Tilfældet Theodor*«, der ventes udsendt i dette forår.

Som dramatiker har Johannes Allen endelig gjort sig gældende på Det kgl. Teater med to skuespil: Det lette, poetiske »*Harlekins Tryllestav*« (1951) og det tunge, men alvorligt mente politiske stykke om problemet øst-vest: »*Mennesker ved en Grænse*« (1953).

Johannes Allens nye skuespil »*Operation Charlie*«, der er iscenesat af Bjarne Forchhammer, foregår i vore dages Amerika og handler om et rumprogram, hvor en neger vælges til astronaut. Stykket er halvt virkeligt, halv drømme og fantasier. En væsentlig del foregår udelukkende i

Jazz-balletten fra »Operation Charlie«

hjernen på stykkets hovedperson, negeren Sammy Beat – endvidere møder vi hans kone Lucy – hans far Michael – lægen Bruce Lennard – en kaptajn i marinen – en oberst og en general i luftvåbnet – en oliemagnat samt videnskabsmænd og teknikere.

Handlingen udspilles dels i Sammy Beat's hjem, dels i et forsøgsrum til træning af astronauter på en luftbase i Florida. Den, der bliver lukket ind i dette rum, er fuldstændig isoleret fra omverdenen, men skjulte mikrofoner kan opfatte alt, hvad den indelukkede siger, og skjulte TV-apparater kan iagttage enhver af hans bevægelser. Den eneste måde, hvorpå manden i rummet kan komme i forbindelse med omverdenen, er gennem en eller flere højttalere og mikrofoner, der er skjult over hans hoved eller inde i væggene.

Da Sammy Beat bliver opfordret til at melde sig som kosmonaut, er hans far imod det, men Sammy svarer ham: »Jamen, kan du ikke se, hvad det betyder, kan du ikke se, hvad jeg kan gøre? Jeg har en chance for at være med i noget, som man indtil nu kun troede, var for de hvide«. Sammy melder sig, og lige inden hans sidste afgørende forsøg hører vi en speaker: »Præsidenten har i dette øjeblik fra Det Hvide Hus givet meddelelse om, at han personligt ønsker at følge begivenhederne i forbindelse med løjtnant Sammy Beat på Floridabasen. Præsidenten skal holdes orienteret så at sige hvert minut, og der er givet instruks fra Washington om, at alle radio- og TV-stationer skal kobles sammen i det øjeblik, Sammy Beat træder ud af forsøgskabinen. Hver eneste amerikaner skal have mulighed for at overvære dette historiske øjeblik. Vi kommer igen hver halve time, men indskærper alle at holde TV-apparaterne åbne hele tiden for alle eventualiteters skyld ...«

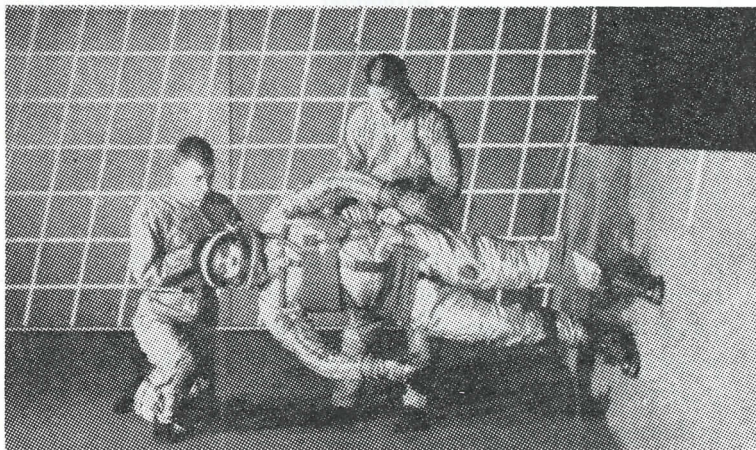
Fra Danmarks Radios grundbog:

Rummet og mennesket

En stor teknisk og videnskabelig indsats må gøres og er gjort for at sikre menneskets fulde funktionsdygtighed under en rumfart.

Rummedicinen har forsynet ingeniørerne med oplysninger om, hvordan mennesket bedst beskyttes mod rummets farer, og hvorledes rumskibet bedst tilpasses til menneskets ydeevne, med speciel hensyntagen til den menneskelige faktor ved indretningen af rumskibets apparatur.

Dernæst er der store problemer knyttet til udvælgelsen og træningen af rumpiloterne. Rummedicinerne må opstille

Astronaut under træning. Her går han på væggen, men kan hoppe og gå under forhold, som minder om dem, han måske engang vil finde på månen

de kriterier, hvorefter udvælgelsen skal finde sted, og desuden medvirke til undervisning og træning af piloterne.

I 1957 blev der fra amerikansk side offentliggjort en detailleret redegørelse for kravene ved udvælgelse og træning af rumpiloter. De omfatter 1) egnethed og dygtighed, 2) biologiske, medicinske og fysiske forudsætninger, 3) tolerance over for de psykologiske påvirkninger under rumfarten.

Men det, der først og fremmest må tages hensyn til ved udvælgelsen, er kandidaternes intelligens, deres motivering, modenhed og stabilitet. Høj intelligens er allerede fastslået, når piloterne har gennemgået den meget vanskelige og grundige undervisning, der gives på testpilotskolerne. De gennemgår her en række psykologiske dueligheds- og intelligensprøver.

Med hensyn til motiveringen søger man folk, der er i besiddelse af pionerånd og er besjælet af ønsket om at gøre deres yderste for deres land og for menneskeheden. De må desuden være behersket af lyst til at opleve og udforske det ukendte. Piloternes motivering *må* være dybtgående og grundfæstet, hvis de skal kunne slippe igennem den langvarige og grundige udvælgelse af den påfølgende træning.

Med henblik på modenhed skal det anføres, at en selv nok så velmotiveret aspirant kan besidde en vis umodenhed, f. eks. når det gælder hans omgang med andre. Der findes en lang række prøver, ud fra hvilke man vurderer pilotens modenhed, f. eks. har man anvendt en skriftlig opgave, hvor han skulle besvare spørgsmål som: Hvem i gruppen han holdt mest af og kunne ønske som ledsager på en tomandsrumfart.

(Fortsættes side 23)

*Astronauten stiger ud i rummet og
svæver frit – kun beskyttet i det
lufttomme rum af sin særlige dragt.*

7. forestilling sæson 1965-66

OPERATION CHARLIE

et skuespil i 2 akter

af

JOHANNES ALLEN

Isenesættelse:

BJARNE FORCHHAMMER

Koreografi: Jette Thalmy

Dekorationer: Ivan Mogensen

Kostumer: Maria Deleuran og Stanley Petersen

PERSONERNE:

Sammy Beat, lastbilchauffør
Lucy, hans kone
Michael Joseph, Sammys far, tankpasser
Bruce Lennard, læge
Georges Hayes, kaptajn i marinen
Barry Wilkins, oberst ved luftvåbnet
Hogard, general ved luftvåbnet
Bertram S. Huskin, oliemagnat
Dr. Thomas Miller, videnskabsmand
Schulberg, videnskabsmand, tekniker
2. Tekniker
1. Fremmede
2. Fremmede
1. Journalist
2. Journalist
En speaker

Ophold efter 1. akt

Gyrd Løfqvist
Jane Jeppesen
Valdemar Brodthagen
Bent Conradi
Troels Munk
Karl Gustav Ahlefeldt
Jørgen Fønss
Paul Smyrner
Ejner Federspiel (som gæst)
Pefer Eszterhas
Niels Borksand
Lars Lunøe
Mads-Peter Neumann
Kaspar Rostруп
Poul Rasmussen
Erik Wedersøe

Scenemester: Aage Rishøj – Belysningsmester: Carl E. Andreassen

Regi: Palle Føgh – Lydteknik: Finn Qvist, Palle Føgh

Frisør: Caroline Nielsen – Suffli: Ingeborg Jensen

Instruktørassistent: Mads-Peter Neumann

Ret til ændringer forbeholdes

(Fortsat fra side 15)

Stabiliteten undersøges ved hjælp af prøver som Rorschach-testen. Piloten bliver udspurgt om tidligere erfaringer, særlig fra vanskelige situationer, og hvorledes han har klaret dem, idet en mand der har klaret en meget kompliceret og vanskelig situation har vist, at han er gjort af godt stof.

Træningen har afgørende betydning ved, at den sætter rumpiloternes fysiske kunnen i vejret. Ved en daglig legemlig træning opbygges en øget reserve med henblik på legemets funktion og stofskifte, så træthed indtræder senere, og den kan desuden medvirke til at tilpasse piloten til kraftigere påvirkninger som oxygenmangel og store temperatursvingninger.

Men alt det nye og ukendte, som rumfarten repræsenterer, specielt på længere rejser som f. eks. til månen, kan betyde en svær psykisk belastning. Psykologer og psykiatere må udskille aspiranter, som ikke kan tåle en sådan belastning. Opholdet i den snævre rumkabine, isoleringen, den nedsatte fysiske aktivitet, de stærkt reducerede sanseindtryk, vægtløsheden, desorientering vil alle virke psykisk nedbrydende. Der må sørges for en regelmæssig hvile – og arbejdsrytme. Kommunikationen med jorden må være i orden.

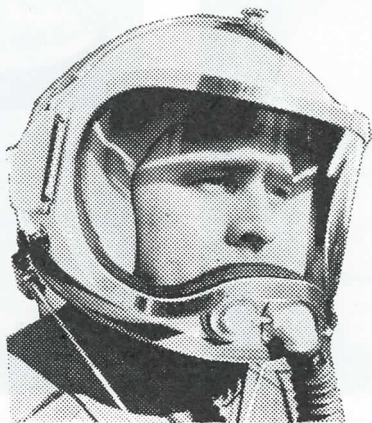
Problemer af denne art er belyst ved forsøg i laboratorier. Forsøgspersoner har været lukket inde i rum, hvor der overhovedet ikke optræder sanseindtryk af nogen art – ingen lyd, intet lys. I særlige forsøg har man opnået en fuldstændig isolering af forsøgspersonen ved at sænke ham under vand i en særlig dragt, som udelukker sanseindtryk. Ved disse forsøg har det vist sig, at der efter blot 15 minutters ophold i forsøgsbassinet optræder dybtgående psykiske forstyrrelser, bl. a. den såkaldte stimulationshunger; forsøgspersonen forsøger at modvirke de manglende sanse-

indtryk og den heraf forårsagede psykiske spænding ved at spænde musklerne, ved at foretage svømmebevægelser eller berøre tankens sider. På et vist tidspunkt kan den psykiske spænding blive så stor, at forsøgspersonerne må anmode om at måtte forlade tanken. De forsøgspersoner, der er i stand til at forblive i tanken i længere tid, får hallucinationer og giver sig til at fantasere.

Efter at forsøget er afsluttet, kan forsøgspersonen i indtil 24 timer efter forsøgets ophør være »ude« af trit med omgivelserne«. Det fremgår af disse forsøg, at selv for et sundt menneske kan udelukkelse af sanseindtryk være en meget alvorlig belastning.

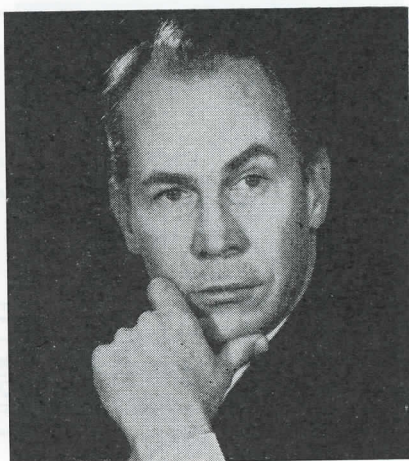
Det skal til slut understreges, at det ikke drejer sig om at finde frem til overmennesker, men folk, som der i ethvert moderne samfund vil kunne findes talrige af blandt intelligente, uddannelsessøgende, velmotiverede unge mennesker.

E. O. Errebo-Knudsen,
overlæge, dr. med.

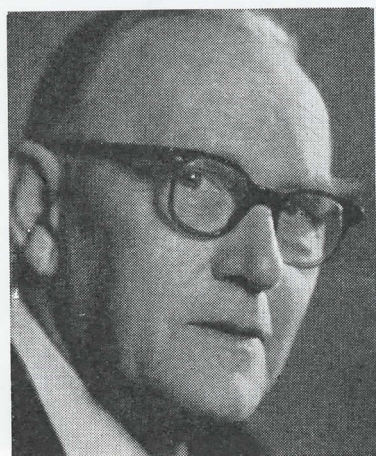

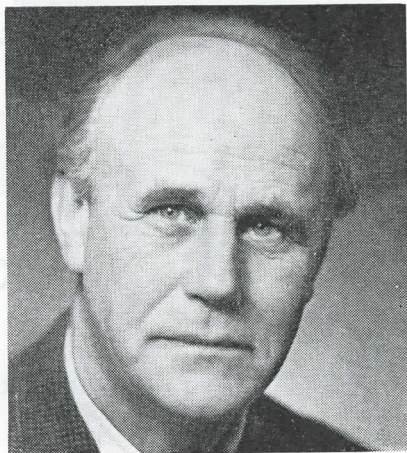
Jane Jeppesen

Gyrd Lofqvist

Valdemar Brodthagen

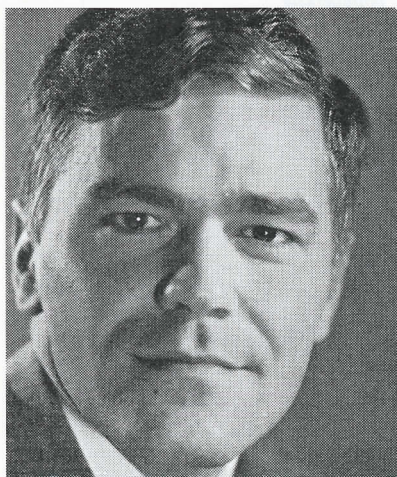
Ejner Federspiel

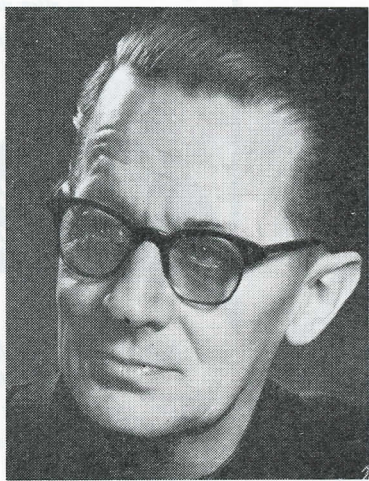
Paul Smyrner

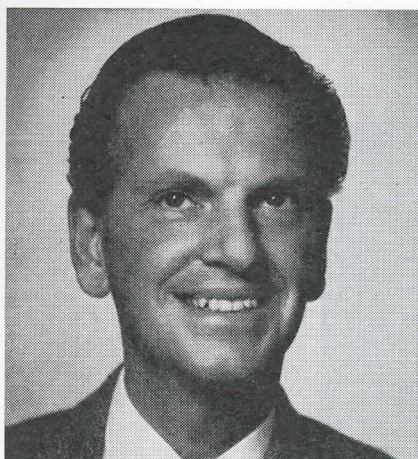
Troels Munk

Bent Conradi

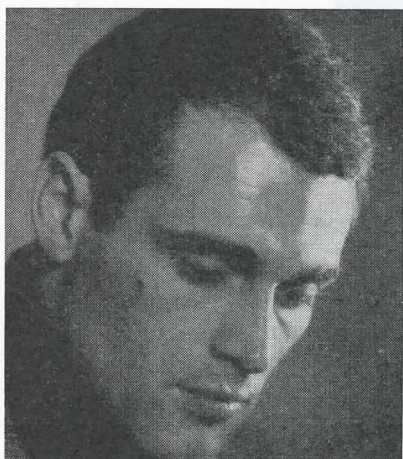
Karl Gustav Ahlefeldt

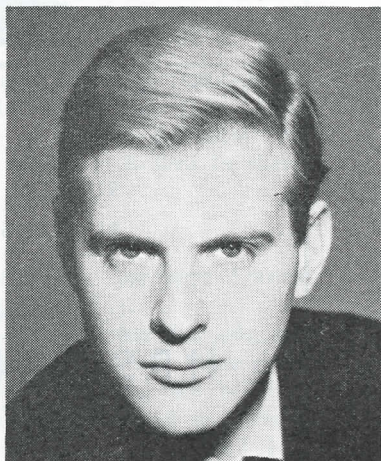
Jørgen Fønss

Peter Eszterhas

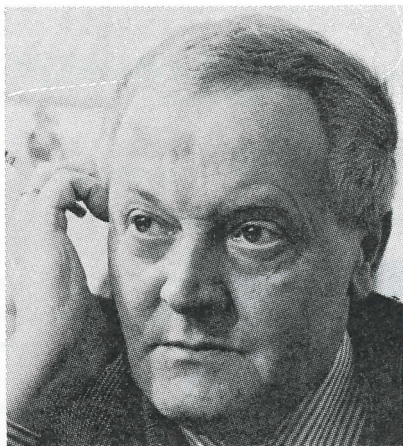

Lars Lunoe

Mads-Peter Neumann

Eik Koch

Hvordan skal Shylock opfattes?

Aarhus Teaters næste forestilling bliver Wm. Shakespeares »Købmanden i Venedig«, der sidst blev opført på Bispetorvet i sæsonen 1933–34. I teatrets program fra dengang kan man under ovenstående overskrift læse følgende:

Der har i Tidernes Løb været mange forskellige Opfattelser af Shylock – er han komisk eller tragisk – eller begge Dele – hvordan opfattede Shakespeare ham – og hvordan Publikum? For at faa Rede paa dette Spørgsmaal, spørger vi Rollens Indehaver paa Aarhus Teater:

Hvordan opfatter De Shylock – ?

Den pågældende ser forbavset op. –

Opfatter! ? – Jeg har ingen »Opfattelse« – jeg følger Teksten! Sat sapienti! (tilstrækkeligt for den kloge (red.)).

Det var Erik Henning-Jensen, der spillede den rige jøde, som Eik Koch denne gang lægger sind og krop til. Troels Munk spiller titelrollen og Jørgen Buckhøj vennen, Bassanio, der bejler til Portia (Crista Rasmusen) og Ulla-Britta Borksand er Shylocks datter, Jessica. Asger Bonfils sætter stykket iscene med Ivan Mogensens dekorationer og Maria Deleurans kostumer.

DET KONGELIGE TEATER

Repertoiret for januar 1966

SKUESPIL

Ernst Bruun Olsen: <i>Teenagerlove</i>	Miguel Mihura: <i>Tre høje hatte</i>
Henrik Ibsen: <i>Vildanden</i>	Premiere medio januar:
James Saunders: <i>Blomsterduft</i>	Kjeld Abell: <i>Vetsera</i>
Ludvig Holberg: <i>Erasmus Montanus</i>	Iscenesættelse: Inge Hvid- Møller
Kaj Munk: <i>Diktatorinden</i>	Dekoration: Guy Krohg
Peter Weiss: <i>Marat</i>	

OPERA

Richard Strauss: <i>Ariadne på Naxos</i>	Thomas H. Koppel: <i>Historien om en Moder</i>
W. A. Mozart: <i>Trylleføljeten</i>	G. Puccini: <i>Gianni Schicchi</i>
F. G. Rossini: <i>Italienerinden i Algier</i>	Albert Lortzing: <i>Krybskytten</i>
G. Puccini: <i>Madame Butterfly</i>	Claude Debussy: <i>Pelleas og Melisande</i>

BALLET

ultimo januar

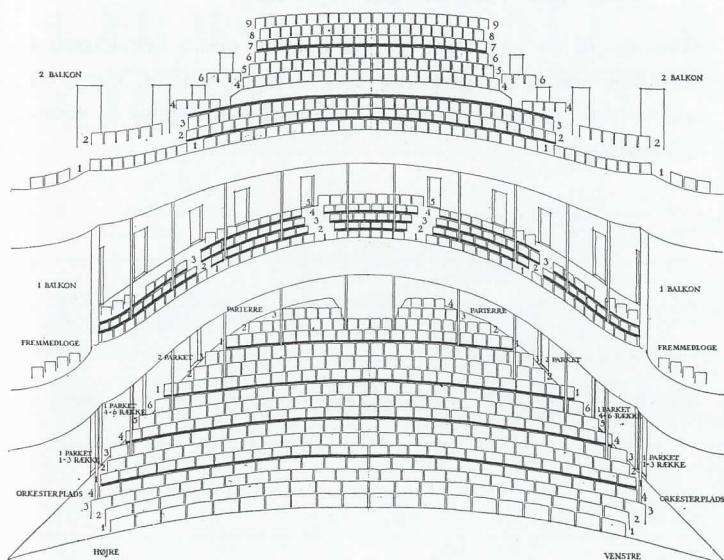
Birgit Cullberg/Knudåge Riisager: <i>Månerenen</i>	Roland Petit/G. Bizet: <i>Carmen</i>
---	---

ODENSE TEATER havde 2. juledags-premiere på det amerikanske lystspil »En Gang om Ugen« af Muriel Resnik. Den elegante komedie er et trekant-drama, som nutidens dramatikere sjældent giver sig af med, skønt denne form for teater gennem generationer har haft et stort publikum. Grethe Holmer har sat iscene, og Birthe Backhausen, Kirsten Særens og Preben Borggaard spiller henholdsvis hustruen, elskerinden og ægtemanden. Aksel Erhardtson er en pludseligt opdukkende fjerdemand i det amorøse spil.

På *Værkstedsteatret* opføres lejlighedsvis dobbeltforestillingen »Lille Konversationssymfoni« og »Kong Ubu«, som i Mogens Brix-Pedersens fantasifulde opsætning er blevet en stor succes for teatrets lille annex-scene.

I slutningen af januar foretages et af sæsonens store udspil med Shakespeare's »En Skærsommernatsdrøm«, som har Kai Wilton som instruktør og Erik Bidsted som koreograf. Dekorationer og kostumer er af Henrik Bloch, og byorkestret medvirker under ledelse af Aksel Wellejus.

AALBORG TEATER havde nytårsaften forpremiere på den engelske forfatter Oliver Goldschmidt's muntre komedie »Jomfru på Knæ«. Stykket, der er skrevet i 1773, foreligger i en ny frisk og sprudlende oversættelse af Jens Kruuse – og er siden den danske første-opførelse i 1798 på Odense Teater bl. a. blevet opført på Det kongelige Teater under titlen »Fejltagelserne«. Stykket, der er lidt i stil med den fornylig så velkendte »Tom Jones«-historie, rummer et væld af raffinerede underfundigheder og er fra først til sidst bygget op af hurtigt vekslende fornøjelige situationer, hvor den ene pudsige fejltagelse afløser den anden. Personerne tager ustandselig fejl af såvel hinandens identitet og sociale position som af de opståede situationer. – Komedien tegner et bramfrit, men elegant billede af en djærv og farverig epoke, og er samtidig helt tidløs i sin hjertevarme humor. – Det må siges at være en nytårskomедie for hele familien. Mogens Brix-Pedersen fra Odense Teater har iscenesat den snart 200-årige gamle komedie, Hans Schreiber har komponeret ny musik og Togo Esben har lavet dektioner. I hovedrollerne ses Bodil Sangill, Inger Glerup, Mime Fønss, Klaus Pagh, Jan Methling, Mogens Pedersen og Gustaf Bentsen.

	Ord. pris		Ord. pris
2. balkon, 7.-9. rk.	3,00	1. balkon, 3. rk., midtfor ..	16,00
2. balkon, 4.-6. rk.	6,00	1. balkon, 2. rk.	16,00
2. balkon, 2. rk., siderne ..	7,00	1. balkon, 1. rk.	19,00
2. balkon, 2.-3. rk., midtfor	8,00	Parterre	9,00
2. balkon, 1. rk.	10,00	2. parket, 1.-3. rk.	11,00
1. balkon, fremmedloge ...	20,00	1. parket, 4.-6. rk.	16,00
1. balkon, 4.-5. rk.	12,00	1. parket, 1.-3. rk.	17,00
1. balkon, 3. rk., siderne ..	8,00	Orkesterplads, 1.-4. rk. ...	19,00

Billetter kan købes og forudbestilles uden forhøjelse 6 dage frem fra kl. 11-18 i Scalas forhal. Efter kl. 18 salg til forestillingsaftenen i billetkontoret i teatrets forhal. — **Telefon 2 26 22.**

Billetpriserne kan forandres ved gæstespil, tourneur og særforestillinger. — Ved tlf.-bestilling betales et noteringsgebyr af 15 øre pr. billet. — Alle ovennævnte priser er incl. garderobe.